

geld is er om ze volop hun centrale rol te laten spelen, maar de acteur is zijn positie kwijt. Het is belangrijk om een grote, sterke acteursgroep samen te brengen en dat ensemble samen te laten groeien. Onlangs was er unaniem gejubel over *Romeinse Tragedies* van Toneelgroep Amsterdam. Dat kan je alleen maar met een doorgewinterd ensemble. Wie kan dat bij ons nog? Johan Simons in Gent, als hij tenminste een coproductie opzet met Amsterdam. Voor de rest niemand. Ik zie dat Guy Casiers zijn stadstheater invult met andere theatermakers naast hem, en sommige daarvan ontgoochelen me zeer. Een gezelschap is er niet meer. Waarom doet hij dat toch? De kvs is stilaan een kunstencentrum. Het vakmanschap is moeten gaan wijken voor enthousiast kunstzinnig amateurisme.’

NA HET RITS KWAM U ALS DRAMATURG IN DE KNS TERECHT, MAAR TOCH WAS U NOG NIET VOOR HET THEATER GEWONNEN. HOE KWAM DAT?

‘Via Alex Van Royen kwam ik in het laatste jaar in de KNS terecht voor een stage. Walter Tillemans deed *KING LEAR*. Die ervaring heeft me een blijvend respect bijgebracht voor Tillemans, die toen een trendsettend regisseur was. Later is dat gedeeltelijk verminderd, maar toen was hij op topniveau. Ik mocht erbij zijn toen hij met Hughes C. Pernath werkte aan de hertaling van het stuk. Dat was heel ernstig, er werd heel gedetailleerd gewerkt op die teksten. Daar heb ik geleerd dat een degelijke vertaling of bewerking een geoefende dichtershand nodig heeft. Dat mis ik vaak tegenwoordig. Het gebeurt al te vaak dat een regisseur en passant nog eens de bewerking meepikt. Ik hoor vaak dat ze naar de mond van een acteur geschreven zijn. Maar het is vaak zo banaal. De poëzie van het origineel is weg.

Na die stage kreeg ik de vraag om dramaturg te worden bij de KNS. Ik deelde één loon met Marianne Van Kerkhoven. We waren de eerste generatie dramaturgen. In Duitsland bestond dat al lang, maar bij ons kende men dat nog niet. Je kwam als jongerakker meedoen in dat grote, hiërarchische huis met vedetten. Er waren misschien wel dertig acteurs in het ensemble. Het was hard vechten om er iets door te krijgen. Ik ben er wel in geslaagd om Arthur Corso tot bij ons te krijgen. Die had eerder in Brussel gewerkt. Dat was een klein succesje. Na tien maanden hield ik het voor bekeken. Het was nog te vroeg. Ik had te weinig motivatie. Ik was er nog niet genoeg door gebeten. In het Rits hadden we te weinig bagage meegekregen. Bij Herwig Hensen hadden we veel stukken gelezen, maar zijn aanpak was vrij conservatief. We leerden bij hem de valhoogte van een personage berekenen. Dan moesten we kijken hoeveel dialoog

een personage had en nagaan of dat aandeel toenam of verminderde. Op basis daarvan moesten we dan een grafiek uittekenen. Bij Carlos Tindemans leerden we wel grondig stukken analyseren. De inspiratie was veeleer literair.’

U BENT EERST NOG DE FILMWERELD INGESTAPT

‘Met een paar mensen van het RITS heb ik zeven jaar in een soort collectief gewoond; ieder had een verdieping van een pand aan de Naamsepoort. Pierre Drouot (nu directeur-intendant van het Vlaams Audiovisueel Fonds, RED) had zich gelanceerd in de richting van de film. Hij was bij Harry Kümel regieassistent en tevens producent voor *Daughters Of Darkness*. Toen het tussen die twee wat spaak liep, ben ik ingesprongen. Zo ben ik in dat circuit gerold. Daarna heb ik nog assistentie gedaan bij Claude Chabrol en André Delvaux. En voor Alain Resnais, die *Providence* (opnames 1974, red) draaide met Dirk Bogarde en John Gielgud. Dat was een bijzondere ervaring. Maar van dat statuut viel niet te leven. Soms moest je maanden zien te overbruggen tussen twee projecten.

Tot dit collectief behoorde voorts nog Eric de Kuyper. Hij was iets ouder, hij zat in de eerste lichting van het RITS. Dat was iemand om naar op te kijken. Tijdens zijn studentenjaren was hij al geslaagd voor zijn producerexamen bij de BRT. Jan Decorte liep langs om raad te vragen, Paul Jambers en Robbe De Hert kwamen over de vloer en met Chantal Akerman schreef hij scenario’s. Hij had toen al een indrukwekkende bibliotheek. Hij kocht *The Observer*, *The Sunday Times* en *The Village Voice*. Hij had een abonnement op Theater Heute. “Ga eens naar het Theatertreffen,” zei hij, “daar gebeurt iets.” Dat hebben we toen meermaals gedaan, bij wijze van inhaalmanoeuvre. En de grens over naar Bochum, toen Claus Peymann daar zat.

Na die filmassistenties vroeg Annie Declerck me om bij de BRT-televisie opdrachten te maken voor het programma *Horen en Zien*. Als losse medewerker maakte ik een theaterbijdrage of co-presenteerde ik het programma. Rond die tijd kreeg Roland Vanopbroecke van Radio 3 de opdracht een cultuurteam samen te stellen voor Radio 1. Hij vroeg me of ik het theater wou opvolgen. Het was geen gemakkelijk man. ’s Ochtends kon hij briesend op de redactie binnenstuiven omdat hij een taalfout gehoord had. Meteen daarna was hij het alweer vergeten. Zijn team kreeg veel vrijheid en hij steunde zijn mensen. Dat bestaat nu niet meer. Op de VRT denkt nu iedereen aan zijn eigen carrière. Een echte roeping had ik niet; de eerste paar jaar heb ik geen recensies durven maken.’